همه چیز درباره پایان‌نامه

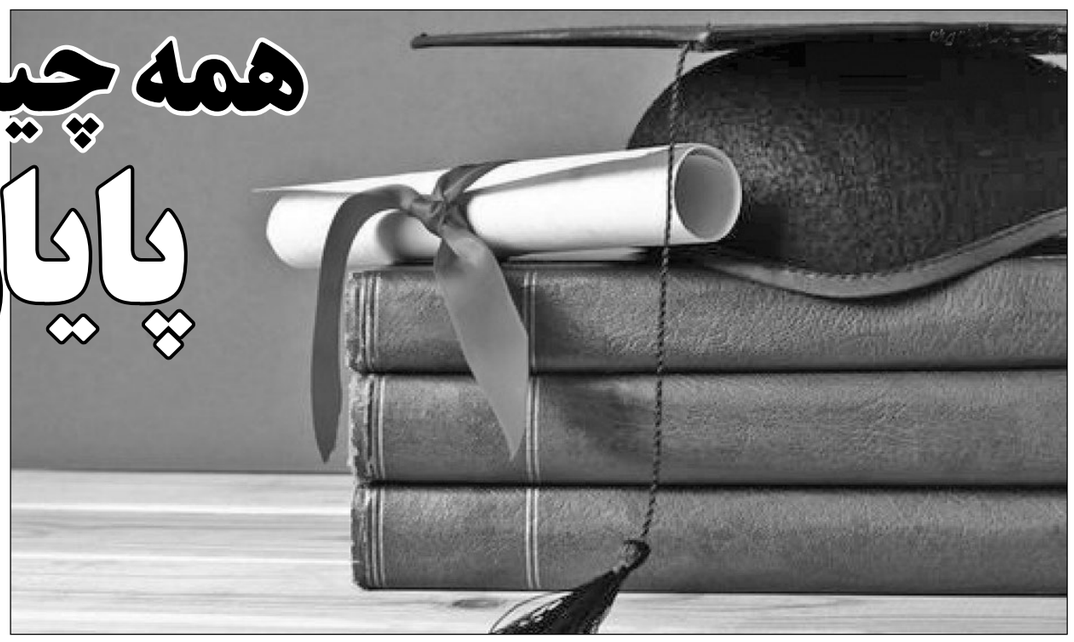

پایان‌نامه کارشناسی ارشد یک گام مهم در مسیر تحصیلی و حرفه‌ای دانشجویان است. این تحقیق به تقویت مهارت‌های علمی، توسعه دانش و افزایش فرصت‌های شغلی کمک می‌کند. با برنامه‌ریزی صحیح، استفاده از منابع معتبر و راهنمایی اساتید، می‌توان این مرحله را با موفقیت پشت‌سر گذاشت.

به گزارش «خبرنامه دانشجویان ایران»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد یکی از مهم‌ترین مراحل تحصیلات تکمیلی است که به دانشجو فرصت می‌دهد تا دانش و مهارت‌های خود را در زمینه تحقیق و پژوهش گسترش دهد. این پروژه علمی نشان‌دهنده توانایی دانشجو در تحلیل، نگارش و ارائه یک تحقیق علمی است. از آنجا که پایان‌نامه به‌عنوان یک معیار برای ارزیابی توانایی‌های تحقیقاتی و تحلیلی دانشجو در نظر گرفته می‌شود، آشنایی با فرآیند تهیه، تدوین و دفاع از آن اهمیت زیادی دارد. در این مقاله، به بررسی تمامی جنبه‌های پایان‌نامه کارشناسی ارشد، از جمله تعریف، اهمیت، مراحل تدوین، چالش‌ها و راهکارها پرداخته خواهد شد.

۱. تعریف پایان‌نامه کارشناسی ارشد

پایان‌نامه کارشناسی ارشد یک تحقیق علمی مستقل است که توسط دانشجویان در پایان دوره تحصیلات تکمیلی ارائه می‌شود. این تحقیق معمولاً به یک موضوع تخصصی در رشته تحصیلی مربوط اختصاص دارد و هدف آن ارائه دانش جدید یا بررسی یک موضوع از زوایای جدید است. پایان‌نامه باید دارای نوآوری و ارزش علمی باشد و در برخی موارد می‌تواند به‌عنوان مبنای پژوهش‌های پیشرفته‌تر در مقطع دکتری مورد استفاده قرار گیرد.

۲. اهمیت پایان‌نامه کارشناسی ارشد

توسعه مهارت‌های تحقیقاتی: دانشجو با روش‌های علمی پژوهش آشنا شده و مهارت‌هایی مانند جمع‌آوری داده، تحلیل اطلاعات و نگارش علمی را تقویت می‌کند.

گسترش دانش در حوزه تخصصی: پایان‌نامه‌ها به توسعه دانش علمی در یک زمینه خاص کمک می‌کنند و می‌توانند زمینه‌ساز پیشرفت‌های علمی و صنعتی شوند.

تقویت توانایی حل مسئله: دانشجویان یاد می‌گیرند که چگونه مسائل پیچیده علمی را تحلیل و راه‌حل‌هایی برای آن ارائه کنند.

افزایش فرصت‌های شغلی و آکادمیک: داشتن پایان‌نامه قوی می‌تواند شانس پذیرش در مقاطع دکتری یا جذب در بازار کار را افزایش دهد.

ارتقای جایگاه علمی دانشگاه‌ها: پایان‌نامه‌های باکیفیت می‌توانند به تولید مقالات علمی معتبر و ارتقای رتبه دانشگاه‌ها کمک کنند.

۳. مراحل تدوین پایان‌نامه کارشناسی ارشد

الف) انتخاب موضوع

انتخاب موضوع یکی از مهم‌ترین مراحل نگارش پایان‌نامه است. موضوع باید مرتبط با رشته تحصیلی، جدید، دارای منابع کافی و از نظر علمی ارزشمند باشد. دانشجویان باید در انتخاب موضوع، علاقه شخصی، قابلیت تحقیق‌پذیری و نیازهای علمی و صنعتی را در نظر بگیرند. برخی معیارهای انتخاب موضوع عبارتند از:

ارتباط با مسائل روز علمی و صنعتی
دسترسی به منابع علمی معتبر
امکان انجام پژوهش در مدت‌زمان محدود
نوآوری و امکان ارائه ایده‌های جدید

ب) تدوین پروپوزال

پروپوزال یک طرح اولیه است که شامل بیان مسئله، اهداف، سؤالات تحقیق، فرضیات، روش‌شناسی و منابع تحقیق است. این مرحله برای تأیید موضوع توسط اساتید راهنما و گروه آموزشی ضروری است. ساختار یک پروپوزال استاندارد شامل بخش‌های زیر است:

- عنوان تحقیق
- بیان مسئله و ضرورت انجام پژوهش
- اهداف تحقیق (کلی و جزئی)
- سؤالات و فرضیات تحقیق
- روش‌شناسی تحقیق(شامل نوع تحقیق، ابزار جمع‌آوری داده، جامعه آماری، روش تحلیل داده‌ها)
- منابع و پیشینه تحقیق

ج) گردآوری منابع و مطالعه پیشینه تحقیق

قبل از شروع تحقیق، باید منابع علمی مرتبط (کتب، مقالات، پایان‌نامه‌های پیشین و پایگاه‌های اطلاعاتی) بررسی شوند. مطالعه پیشینه به دانشجو کمک می‌کند تا درک بهتری از موضوع داشته باشد و پژوهش خود را در زمینه‌ای علمی و قابل اتکا توسعه دهد.

د) انتخاب روش تحقیق

روش تحقیق باید متناسب با نوع پژوهش (کمی، کیفی یا ترکیبی) باشد. این مرحله شامل تعیین جامعه آماری، روش گردآوری داده‌ها(پرسشنامه، مصاحبه، آزمایش، تحلیل اسنادی) و روش تحلیل داده‌ها(آمار توصیفی، تحلیل محتوایی، نرم‌افزارهای آماری مانند SPSS) است. انتخاب صحیح روش تحقیق نقش مهمی در اعتبار نتایج پژوهش دارد.

ه) جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها

پس از انتخاب روش تحقیق، داده‌ها از طریق ابزارهای تحقیق گردآوری و تحلیل می‌شوند. تحلیل داده‌ها باید دقیق و با رعایت اصول علمی انجام شود. روش‌های تحلیل می‌توانند شامل تحلیل کیفی، آماری و مدل‌سازی ریاضی باشند.

و) نگارش پایان‌نامه

نگارش پایان‌نامه باید بر اساس ساختار استاندارد باشد و شامل بخش‌های زیر باشد:

چکیده: خلاصه‌ای از تحقیق، اهداف، روش‌ها و نتایج.

مقدمه: بیان مسئله، اهمیت تحقیق و اهداف.

مروری بر ادبیات تحقیق: بررسی تحقیقات پیشین و چارچوب نظری.

روش‌شناسی: توضیح روش‌های مورد استفاده در تحقیق.

یافته‌ها و تجزیه و تحلیل: ارائه نتایج تحقیق و تفسیر آن‌ها.

نتیجه‌گیری و پیشنهادات: جمع‌بندی نتایج و پیشنهادهایی برای تحقیقات آینده.

منابع و مآخذ: فهرست منابع مورد استفاده.

۴. چالش‌های تدوین پایان‌نامه و راهکارها

چالش ۱: انتخاب موضوع مناسب

راهکار: مشورت با اساتید و بررسی تحقیقات جدید در حوزه تخصصی.

چالش ۲: کمبود منابع

راهکار: استفاده از پایگاه‌های داده علمی مانند ScienceDirect، Google Scholar و Springer.

چالش ۳: مدیریت زمان

راهکار: تنظیم برنامه زمانی دقیق و پایبندی به آن.

چالش ۴: نگارش علمی و رعایت استانداردها

راهکار: مطالعه مقالات علمی معتبر و استفاده از نرم‌افزارهایی مانند EndNote و Grammarly.

چالش ۵: تحلیل داده‌ها

راهکار: یادگیری نرم‌افزارهای آماری و بهره‌گیری از کارگاه‌های آموزشی.

۵. راهنمای دفاع از پایان‌نامه

پس از نگارش پایان‌نامه، دانشجو باید از آن در جلسه‌ای علمی دفاع کند. نکات مهم برای موفقیت در دفاع:

آمادگی کامل: مرور دقیق پایان‌نامه و تمرین ارائه.

ارائه جذاب: استفاده از پاورپوینت با محتوای خلاصه و تصویری.

پاسخگویی به سؤالات داوران: مطالعه دقیق پایان‌نامه و آمادگی برای پاسخ به سؤالات احتمالی.

فرجام سخن

پایان‌نامه کارشناسی ارشد یک گام مهم در مسیر تحصیلی و حرفه‌ای دانشجویان است. این تحقیق به تقویت مهارت‌های علمی، توسعه دانش و افزایش فرصت‌های شغلی کمک می‌کند. با برنامه‌ریزی صحیح، استفاده از منابع معتبر و راهنمایی اساتید، می‌توان این مرحله را با موفقیت پشت سر گذاشت.

رئیس دانشگاه امام حسین(ع):

دانشگاه‌ها باید در خدمت انقلاب اسلامی باشند

رئیس دانشگاه امام حسین(ع) با تاکید بر اینکه باید مراقب حملات ترکیبی دشمن در قالب جنگ ترکیبی باشیم، گفت: متاسفانه وقتی صحبت از جنگ می‌شود، مسئولان و مدیران، تنها یونیفورم پوش‌های نظامی، ادوات نظامی و توپ و تانک و هواپیما و عبور از مرزهای فیزیکی را جنگ می‌دانند، در حالی که جنگ ترکیبی این مؤلفه‌ها را به این شکل ندارد.

به‌گزارش ایسنا، دکتر محمدرضا حسنی‌آهنگر در جشنواره ملی گام دوم انقلاب اسلامی با عنوان «معماران جوان ایران پیشرفته» که در مرکز همایش‌های بین‌المللی کتابخانه ملی ایران برگزار شد، با طرح این سؤال که آیا راهکارهایی که هم اکنون برای رفع چالش‌ها استفاده می‌کنیم، بر پایه روش‌های اسلامی و بومی خودمان است، پاسخ آن را منفی دانست و گفت: این حوزه از جاهایی است که نیاز به تحولات اساسی دارد، چون نمی‌توانیم لایه تمدنی داشته باشیم و از مدل‌ها و نظامات غربی الهام بگیریم. این مدل تقلیدی است و آن چیزی که امروز کشور از آن رنج می‌برد، همین است.

وی افزود: این موضوع در ۴۶ سال گذشته دقیقا یکی از پاشنه آشیل‌هایی بوده است که از آن ضربه خوردیم، مخصوصا در دوران دفاع مقدس در آنجایی که برنامه‌های توسعه‌ای را نوشتیم، از بانک جهانی وام گرفتیم و از روش‌های غربی استفاده کردیم و وقتی از روش‌های غربی استفاده می‌شود، ارزش‌های غربی نیز حاکم خواهد شد. شاید اگر در آن زمان از این موضوعات سخن گفته می‌شد، کمتر به آن توجه می‌کردیم.

حسنی‌آهنگر خاطرنشان کرد: شما به خیابان‌ها نگاه کنید، به وضعیت پوشش‌ها نگاه کنید، دقیقا همان ارزش‌های غربی است، چون از روش‌های توسعه غربی استفاده کردیم. غربی‌ها برای آن‌که بتوانند فرهنگشان را در کشورهای دنیا مسلط کنند، نهادسازی کردند تا در توسعه اقتصاد و دلار، آقایی و در دنیا سروری کند. از این‌رو است که بانک جهانی، بانک مرکزی، سازمان برنامه، اتاق بازرگانی را شکل داده است.

رئیس دانشگاه جامع امام حسین(ع) با بیان این‌که این‌ها مختص ایران نیست، یادآور شد: غرب برای سازمان‌یافته‌تر کردن نظام مسائل خودش، این نهادسازی را در همه کشورهای دنیا ایجاد کرده است. از این‌رو است که در حوزه‌های مختلف علی‌رغم میل باطنی رهبران کشورهای مختلف، مسیر حرکتی کشورها در مسیری است که غرب می‌خواهد.

وی تاکید کرد: در این میان ما باید نظامات انقلابی را جایگزین نظامات غربی کنیم. علاوه‌بر آن کار واجب‌تر دیگری داریم که در همایش دوم به آن پرداختیم و آن این است که ما برای تحقق مؤلفه‌های مدنظر حکمرانی مبتنی بر ولی فقیه نیاز به کارزارهای انقلابی و جهادی داریم و انسان‌های ترازی که در تراز تمدنی کار کنند و کارمندان عادی نباشند و تکلیف‌مدار باشند.

حسنی‌آهنگر تاکید کرد: ما برای تربیت این انسان‌ها نیاز به الگو داشتیم که همایش دوم را که مصادف با شهادت شهید سلیمانی بود، بر این اساس برگزار کردیم؛ یعنی «تربیت انسان‌های تراز تمدنی تحقق‌دهنده بیانیه گام دوم مبتنی بر مکتب شهید سلیمانی».

رئیس دانشگاه جامع امام حسین(ع) با بیان اینکه اگر این دو کار واجب که در دومین همایش، نظام مسائل آن استخراج شد، در قالب برنامه‌های هفتم و برنامه‌های بعدی پنج ساله به‌طور کامل محقق شود، می‌توانیم امیدوار باشیم که آرمانی که در بیانیه طراحی شده، محقق خواهد شد و ادامه داد: اگر به دو مؤلفه ایجابی توجه کنیم، مشاهده می‌کنیم که هر دو مؤلفه به نوعی خروجی دانشگاه‌ها است، ولی آیا دانشگاه‌های تقلیدی که اکنون ما داریم، قابل‌تحقق است؟ قطعا خیر.

وی اضافه کرد: دانشگاهی باید باشد که در تراز انقلاب اسلامی باشد و دانشگاه‌های تقلیدی ما که معلوم است از مدل‌های فرانسوی و آلمانی و انگلیس و آمریکایی برش خورده‌اند و ملغمه‌ای از این مدل‌ها مکتب‌های دانشگاهی شده‌اند، نمی‌توانند نه مدیر تراز انقلاب اسلامی تربیت کنند و نه نظام مسائل نهادی ما را شکل دهند. بلکه ما نیاز به دانشگاهی داریم که تقلیدی از دانشگاه‌های غرب نباشد و بتواند معضلات و مشکلات جامعه اسلامی و نظام مسائل بیانیه گام دوم را تبدیل به صورت مسئله کند و به جای مقاله‌محوری، مسئله‌محور چه در حوزه مسائل بنیادی و چه مسائل کاربردی، مسائل را حل کند.

حسنی‌آهنگر خاطرنشان کرد: باید ارزیابی اساتید و دانشجویان بر اساس حل این مسائل باشد و نیاز به دانشگاه ماموریت‌گرا داریم که هم حضرت آقا به‌دنبال شکل‌گیری چنین دانشگاهی است و هم حضرت امام بارها در سخنرانی‌های مختلف به آن اشاره کردند.

رئیس دانشگاه جامع امام حسین(ع) تاکید کرد: واقعا اگر قرار باشد معماران جوان در بیانیه گام دوم بخواهند ایران پیشرفته را به عنوان پیشران محقق کنند، جایی که ابتدا باید در آن تحول ایجاد کنند، جمله حضرت امام است، یعنی دانشگاه‌ها؛ دانشگاه‌ها باید در خدمت انقلاب اسلامی باشند.

به‌گفته وی، کار واجب و ضروری اجتناب‌ناپذیری که باید انجام شود، تحول در دانشگاه‌ها است و اگر

دانشگاه‌ها در این مدار قرار گیرند، می‌توانیم امیدوار باشیم چون دانشگاه‌ها کانون حضور جوانان نخبه است.

حسنی‌آهنگر خاطرنشان کرد: در تحقق بیانیه گام دوم ما نیازمند حرکت عمومی با پیشرانی نخبگان جوان هستیم و این نخبگان در دانشگاه‌ها هستند و اداره جامعه در آینده در اختیار جوانان فارغ‌التحصیل دانشگاهی قرار می‌گیرد و از این‌رو این اتفاق (تحول در دانشگاه‌ها) مهمی است که باید محقق شود.

وی با بیان اینکه خوشبختانه کارهای خوبی در دانشگاه‌ها و مراکز مختلف انجام شده، ولی هنوز فراگیر نشده است، گفت: این امر باید تعمیم یابد و با تقسیم کار ملی و نگاشت نهادی این امر رقم بخورد.

حسنی‌آهنگر با بیان اینکه این امر یک بعد سلبی نیز دارد، در این باره توضیح داد: ما درگیر جنگ تمام عیار ترکیبی هستیم و برای آن دشمن یک نقشه جامع دارد و قطعا بر اساس این طرح نمی‌خواهند ما بیانیه گام دوم را محقق کنیم. واقعا طراحی آنها به‌صورت جبهه‌ای است و مختص یک کشور نیست.

وقتی طراحان این نقشه را تعقیب می‌کنیم، آمریکا و انگلیس در مرکز ثقل آن هستند و کشورهای دیگر غربی چون کانادا و اروپا و کشورهای غرب منطقه و رژیم صهیونیستی و بعد هم منافقین با ابزارهای مختلف چون شبکه‌های اجتماعی و ماهواره‌ها حضور دارند.

رئیس دانشگاه جامع امام حسین(ع) این جبهه را یک جبهه عظیم دانست که این جبهه تنوع زیادی دارد، خاطرنشان کرد: باید خیلی‌خوب این جبهه را تحلیل کنیم و بشناسیم.

متاسفانه وقتی صحبت از جنگ می‌شود، مسؤولان و مدیران، تنها یونیفورم پوش‌های نظامی، ادوات نظامی و توپ و تانک و هواپیما و عبور از مرزهای فیزیکی را جنگ می‌دانند، در حالی که جنگ ترکیبی این مؤلفه‌ها را به این شکل ندارد.

وی اضافه کرد: در بعد اقتصادی چون تحریم‌ها و فسادها و در بعد اعتقادی، بحث‌های وهابیت و در بعد علم و فناوری همچون ترور شخصیت‌های علم و فناوری و خرابکاری‌های صنعتی و در بعد حقوقی چون تشویق به مذاکره اقداماتی که انجام شده و این‌گونه نیست که توهم داشته باشیم و خیلی از رزمندگان در حوزه‌های مختلف و علمای حوزه و جوانان ما روزانه با این جنگ درگیر هستند، مخصوصا در بعد شناختی و نرم. افکار عمومی به‌شدت تحت تأثیر این جنگ شناختی است.

آدرس‌دادن‌های غلط و از سوی دیگر دستاوردهای بزرگمان را کوچک تلقی‌کردن، این‌ها همه از ابعاد جنگ است و تا بعد امنیتی و ایجاد اغتشاش ادامه دارد و به محض فراهم‌شدن زمینه به جنگ نظامی می‌رسد؛ همان کاری که در سوریه کردند و نمود عینی آن در اغتشاش ۱۴۰۱ است که موفق نشدند ادامه دهند.

وی یادآور شد: باید مراقب این حملات دشمن در قالب جنگ ترکیبی باشیم. ما نیازمند راهبرد جهاد ترکیبی هستیم.

▌سرنوشت مبهم صندلی ریاست ۶۰ دانشگاه ▌

دانشگاه‌ها در انتظار هوای تازه‌اند یا ثبات مدیریتی؟

در ۶ماهه اول مسئولیت وزیر علوم از بین ۸۹ دانشگاه برای ۲۹دانشگاه سرپرست منصوب شده که تنها حکم ۷ نفر آنها به تایید رسیده است، از سوی دیگر ۶۰ دانشگاه هنوز با رؤسای پیشین اداره می‌شوند.

به گزارش خبرگزاری مهر، انتصاب رؤسای دانشگاه‌ها بر عهده وزیر علوم است؛ اما بر اساس قانون، فرد منصوب شده باید به شورای عالی انقلاب فرهنگی معرفی و توسط این شورا تأیید شود.

در حال حاضر نحوه انتخاب رؤسای دانشگاه‌ها به این صورت است که وزیر علوم فردی را به عنوان سرپرست دانشگاه معرفی می‌کند و سوابق و پرونده فرد معرفی‌شده توسط یک کمیته در شورای عالی انقلاب فرهنگی مورد بررسی قرار می‌گیرد. در صورتی که این کمیته فرد پیشنهادی را تأیید کند، حکم ریاست او بر دانشگاه ابلاغ خواهد می‌شود.

کمیته انتصاب رؤسای دانشگاه‌ها شامل ۱. رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، ۲. وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، ۳. وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ۴. دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی و ۵. رئیس هیئت نظارت و بازرسی شورای عالی انقلاب و ۶. یک نفر از اعضای حقیقی شورای عالی انقلاب فرهنگی به انتخاب شورای عالی است ولی رئیس هیئت نظارت و بازرسی شورای عالی انقلاب فرهنگی حق رأی ندارد و صرفاً برای ارائه گزارش در جلسه حضور خواهد داشت.

بر اساس مصوبه «آئین‌نامه جامع مدیریت دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری» ابلاغ‌شده در اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۰؛ مدت زمان ریاست دانشگاه چهار سال است. همچنین وزرا می‌توانند تا تأیید حکم رئیس پیشنهادی مؤسسه توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی، وی را حداکثر به مدت شش ماه به عنوان سرپرست منصوب کنند.

روند انتصابات ۶ ماهه سیمایی صراف

حسین سیمایی صراف شنبه سوم شهریورماه وزارت علوم را تحویل گرفت و سه روز بعد در تاریخ ششم شهریورماه، تغییر رؤسای دانشگاه‌ها با انتصاب سرپرست دانشگاه کرمان کلید خورد. در این ۶ ماه، ۲۹ سرپرست برای دانشگاه‌ها معرفی شده‌اند.

دانشگاه‌هایی که با دست‌فرمان قبل اداره می‌شوند

در حال حاضر از بین ۸۹ دانشگاه کشور، ۶۰ دانشگاه از جمله پنج دانشگاه بزرگ صنعتی شریف، شهید بهشتی، امیرکبیر، علم و صنعت و الزهرا توسط رؤسای پیشین اداره می‌شوند. با توجه به این‌که دولت سیزدهم، زودتر از موعد به پایان رسید، از حکم چهارساله بیشتر رؤسای دانشگاه‌های منصوب‌شده توسط وزیر علوم پیشین، حداقل یک سال باقی‌مانده است و هنوز مشخص نیست آیا این رؤسا تا پایان حکمشان ماندگار خواهند بود یا خیر.

سرعت انتصابات سریع است یا آرام؟

سیمایی صراف در روزهای ابتدائی مسئولیت خود به عنوان وزیر علوم در گفت‌وگو با خبرنگار مهر در مورد روند انتصابات گفته بود: در مورد انتصابات من همیشه گفته‌ام صرف این‌که کسی در گذشته توسط دیگری منصوب شد، دلیل نمی‌شود که وی را تغییر دهیم ولی قطعاً تغییراتی برحسب عملکرد و کارنامه عملکردی وجود دارد، در عین حال ما با بررسی و احتیاط براساس عملکرد اقدام خواهیم کرد. بررسی روند انتصابات سیمایی صراف در پایان ۶ ماه اول مسئولیت نشان می‌دهد که او واقعاً هیچ عجله‌ای برای تغییرات ندارد.

مقایسه روند انتصاب در ۶ماه اول مسئولیت سیمایی صراف و محمدعلی زلفی گل؛ وزیر علوم دولت سیزدهم نشان می‌دهد که زلفی‌گل ۶ ماهه اول مسئولیت خود رئیس ۵۸ دانشگاه را تغییر داد. این در حالی است که سیمایی صراف تاکنون تنها برای ۲۹ دانشگاه سرپرست منصوب کرده است.

سرپرستان دانشگاه‌ها معطل تأیید شورای عالی انقلاب فرهنگی

از طرف دیگر؛ با وجود اینکه سرعت تغییرات رؤسای دانشگاه‌ها در ۶ ماه اول مسئولیت سیمایی صراف در دوران زلفی‌گل بوده است؛ ولی در زمان زلفی‌گل حکم اغلب رؤسای دانشگاه‌های بزرگ ظرف ۳ تا ۵ ماه مورد تأیید شورای عالی انقلاب فرهنگی قرار گرفته بود.

به‌عنوان مثال در زمان زلفی‌گل حکم سرپرستی محمد مقیمی؛ رئیس سابق دانشگاه تهران، تنها ظرف سه ماه و سه روز توسط شورا تأیید شد. این در حالی است که در حال حاضر حدود سه هفته تا پایان حکم ۶ ماهه سرپرستی سید حسین حسینی؛ سرپرست دانشگاه تهران باقی مانده است ولی وضعیت ادامه فعالیت او درهاله‌ای از ابهام قرار دارد.

تاکنون ۳ جلسه کمیته منتخب تایید صلاحیت رؤسای دانشگاه‌های کشور برگزار شده است که طی آن تنها حکم ۷ رئیس دانشگاه؛ شامل رؤسای دانشگاه‌های ملی مهارت، تحصیلات تکمیلی زنجان، هنر اسلامی تبریز، خواجه نصیرالدین طوسی، تبریز، بوعلی سینا همدان و تفرش به تایید شورای عالی انقلاب فرهنگی رسیده است و سرنوشت سایر دانشگاه‌ها از جمله دانشگاه تهران مشخص نیست.

سؤال اینجاست که چرا روند تایید حکم رؤسای دانشگاه‌های وزارت علوم با کندی پیش می‌رود؟ آیا این وزارت علوم در معرفی منتخبین خود به شورا تعلل می‌کند و یا شورای عالی انقلاب فرهنگی نسبت به انتصابات سیمایی صراف انتقاد دارد؟

دانشگاه تهران در هاله‌ای از ابهام

در میان انتصابات رؤسای دانشگاه‌ها، همیشه و در همه ادوار مختلف انتخاب رئیس دانشگاه تهران از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در این دوره نیز انتخاب سرپرست دانشگاه تهران شرایط ویژه‌ای داشت. وزیر علوم در بخشی از حکم سرپرستی سید حسین حسینی به عنوان سرپرست دانشگاه تهران آورده بود: «امیدوار است با پیروی از آموزه‌های اسلامی، مبانی علمی، راهبرد دولت وفاق ملی و با جلب همکاری دانشگاهیان و صاحب‌نظران و تشکیل شورایی از منتخبین دانشگاه، به منظور ایجاد مشارکت حداکثری دانشگاهیان در پیشنهاد افراد شایسته به وزارت جهت تصدی ریاست دانشگاه اهتمام ورزید». وجود این بخش در حکم ابلاغ سرپرستی حسینی زمزمه‌های انتخابات در دانشگاه تهران برای معرفی گزینه‌های ریاست دانشگاه تهران را بر سر زبان انداخت.

انتخابات و تشکیل شورای مشورتی برای انتخاب رئیس دانشگاه موضوع جدیدی نیست. برخی دانشگاه‌ها سال‌ها قبل به جای «انتصاب»، «انتخاب» رئیس دانشگاه را تجربه کرده بودند. در دانشگاه تهران، رضا فرجی دانا و نیلی احمدآبادی از طریق انتخابات شورای مشورتی منصوب شده بودند.

همین مطرح شدن موضوع انتخاب رئیس دانشگاه تهران موجب واکنش تشکل‌های دانشجویی دانشگاه تهران شد. تا جایی که در نامه‌ای به سرپرست دانشگاه تهران که رونوشت آن برای رئیس‌جمهور، مسئول نهاد نمایندگی رهبری، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی و وزیر علوم ارسال شد؛ عنوان کردند که «با توجه به دستور وزیر علوم تحقیقات و فناوری مبنی بر تشکیل کمیته‌ای جهت پیشنهاد گزینه‌هایی برای انتصاب ریاست دانشگاه تهران شنیده‌ها و گمانه‌زنی‌هایی به وجود آمده که نگرانی‌هایی را به وجود آورده؛ بنابراین دقت نظر بیشتری را در این امر می‌طلبد. بدیهی است که سیاست‌زدگی و جناحی‌شدن انتصابات که مورد تقبیح رئیس‌جمهور در موارد متعددی بوده است امری غلط بوده و نباید به رویه عمومی تبدیل شود. اهمیت این مورد در وزارت علوم و علی الخصوص دانشگاه تهران صد چندان می‌شود». همچنین این تشکل‌ها درخواست کرده بودند که سازوکار حضور و اظهار نظر نمایندگان تشکل‌های دانشجویی در کمیته انتخاب رئیس دانشگاه به شکل رسمی فراهم شود.

با وجود این‌که حسینی در گفت‌وگو با خبرنگار مهر تأیید کرده بود که قرار است رئیس دانشگاه تهران «انتخاب» شود و شیوه‌نامه فرآیند انتخاب رئیس دانشگاه نیز تدوین شده بود؛ ولی به نظر می‌رسد در روزهای اخیر موضوع «انتخاب» رئیس دانشگاه تهران از طریق شورای مشورتی از دستور کار خارج شده است؛ از طرفی شنیده‌ها حاکی از این است که قرار است «حسینی» به عنوان رئیس دانشگاه تهران به شورای عالی انقلاب فرهنگی معرفی شود اما از سوی دیگر گمانه‌زنی‌هایی در مورد معرفی افراد دیگر به عنوان رئیس دانشگاه تهران به گوش می‌خورد.

ثبات یا تغییر؟

سرعت آرام انتصابات موافقان و مخالفانی دارد. برخی عنوان می‌کنند که دانشگاه‌ها نیازمند ثبات مدیریتی هستند و باید به دور از تغییرات سیاسی اداره شوند و تغییر دولت‌ها نباید دگرگونی در ریاست دانشگاه‌ها را به دنبال داشته باشد؛ با این وجود در ادوار مختلف ریاست دانشگاه‌های ایران با تغییر دولت‌ها دست‌خوش تغییرات می‌شود. برخی دیگر نیز از شیوه اداره دانشگاه‌ها توسط رؤسای فعلی رضایت ندارند و در انتظار هوای تازه و تغییرات مدیریتی گسترده در دانشگاه‌ها هستند.

از گوشه و کنار صحبت‌هایی نیز به گوش می‌رسد که سیمایی صراف برای انتصاب رؤسای جدید و یا ابقای رؤسای پیشین از سوی برخی گروه‌ها تحت فشار است. به نظر می‌رسد سرعت آرام تغییرات در دانشگاه‌ها حاکی از این است که وزیر علوم دولتی که با ایده وفاق بر سر کار آمده، در حال تلاش است که راهی میان این دو طیف باز کند.

ولی مشکلی که این بین وجود دارد این است که در حال حاضر از بین ۸۹ دانشگاه وزارت علوم، ۶۰ دانشگاه با رؤسای قبلی و ۲۲ دانشگاه با سرپرست اداره می‌شوند.

امروز اغلب دانشگاه‌ها در نوعی بلاتکلیفی به سر می‌برند. دانشگاه‌های دارای سرپرست بلاتکلیف‌اند چرا که مشخص نیست حکم سرپرستان‌شان تایید شود و رؤسای بازمانده از دولت سیزدهم نیز با وجود این‌که حداقل یک سال تا پایان حکم چهارساله ریاست‌شان باقی مانده، مشخص نیست در دولت فعلی ماندگار باشند یا خیر. این بلاتکلیفی سبب شده برخی از این رؤسا با جدیت برنامه جدیدی برای اداره دانشگاه ارائه نکنند و شاید هنوز آن‌طور که باید، هوای تازه‌ای در دانشگاه‌ها به مشام نرسیده باشد.

نامه تشکل‌های سیاسی دانشگاه فرهنگیان به رئیس مجلس درخصوص کسورات دانشجویی، افزایش بودجه و شفافیت مالی این دانشگاه

در نامه جمعی از تشکل‌های سیاسی دانشگاه فرهنگیان کشور درخصوص کسورات دانشجویی، افزایش بودجه و شفافیت مالی این دانشگاه عنوان شد که بی‌عدالتی در دانشگاه فرهنگیان، اثر مستقیم بر کیفیت آموزش و تربیت دانش‌آموزان دارد.

به گزارش گروه دانشگاه ایسکانیوز، جمعی از تشکل‌های سیاسی دانشگاه فرهنگیان کشور، درخصوص کسورات دانشجویی، افزایش بودجه و شفافیت مالی این دانشگاه نامه‌ای منتشر کرده است که متن نامه به شرح زیر است:

بسمه‌تعالی

جناب آقای دکتر محمدباقر قالیباف

ریاست مجلس شورای اسلامی

طبقِ آنچه بنده اطلاع دارم و به من گزارش شده، این دانشگاه [فرهنگیان]، هم از لحاظ نیروی انسانی دچار کمبود است، هم از لحاظ بودجه دچار کمبود است، هم از لحاظ فضای آموزشی دچار کمبود است. هر بخشی به نحوی بایستی همکاری کنند، کمک کنند؛ این مشکلات باید برطرف شود... بیانات مقام معظم رهبری در دانشگاه فرهنگیان (۱۳۹۷/۰۲/۱۹)

یکی از مهم‌ترین وظایف پیامبران، تکمیل مکارم اخلاق و تربیت انسان‌ها بوده است؛ چنان‌که در صورت تحقق نیافتن این امر، هدف خداوند از آفرینش انسان محقق نخواهد شد. امروزه بخش مهمی از این مسئولیت خطیر بر عهده نظام آموزش‌وپرورش کشور است؛ ازاین‌رو، توجه به این نهاد از ضروریات بدیهی در سیاست‌گذاری‌های کلان محسوب می‌شود. در این میان، دانشگاه فرهنگیان به‌عنوان مرکز تربیت سرمایه انسانی آموزش‌وپرورش، جایگاه ویژه‌ای دارد و هرگونه اهمال یا بی‌عدالتی در آن، اثر مستقیم بر کیفیت آموزش و تربیت دانش‌آموزان خواهد گذاشت.

در همین راستا، لازم است توجه شما را به موضوع شیوه ناعادلانه کسورات از حقوق دانشجومعلمان دانشگاه فرهنگیان جلب کنیم؛ مسئله‌ای که طبق رأی شماره ۱۹۱۹۱۲۶ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری خلاف قانون اساسی شمرده شده، اما نه‌تنها اصلاح نگردیده، بلکه مصوبات اخیر هیئت امنای دانشگاه در تاریخ ۱۴۰۳/۳/۲۶ آن را به سطح جدیدی از بی‌عدالتی رسانده است.

بر اساس آخرین مصوبه هیئت امنا، هزینه تأمین خدمات رفاهی و شبانه‌روزی برای دانشجومعلمان شبانه‌روزی معادل ۶۷درصد حقوق ماهیانه و برای دانشجویان نیمه‌شبانه‌روزی حدود ۳۵درصد حقوق ماهیانه تعیین شده است که بیش از مقدار قبلی است. افزون بر این، نحوه کسر کسورات نیز تغییر یافته و از ۹ ماه در سال به ۱۲ ماه افزایش پیدا کرده است؛ به‌گونه‌ای که برای دانشجومعلمان شبانه‌روزی ۴۵درصد و برای دانشجومعلمان تردیدی ۲۵درصد در تمام سال از حقوق آنان کسر می‌شود. فارغ از ماهیت ناعادلانه این کسورات- که خود نقض رأی دیوان عدالت اداری محسوب می‌شود- باید توجه داشت که این برآورد جدید از قیمت نتیجه پایین آمدن ارزش حقوق دانشجومعلمان نسبت به تورم می‌باشد. این در حالی است که به‌جای افزایش حقوق متناسب با تورم (طبق ماده ۴۱ قانون کار)، دانشگاه نه‌تنها این کاهش را جبران نکرده، بلکه کسورات بیشتری را اعمال کرده است.

این روند، نشان‌دهنده افزایش فشار مالی بر دانشجومعلمان است که علاوه بر ایجاد نارضایتی گسترده، آثار مخرب تربیتی نیز در پی خواهد داشت. ازاین‌رو، مجلس شورای اسلامی به‌عنوان رکن قانون‌گذاری و ناظر بر اجرای قانون وظیفه دارد برای اصلاح این روند ورود کند.

۱. اصلاح شیوه کسورات و ایجاد سازوکار عادلانه:

کسر مبلغی ثابت از حقوق و مزایای دانشجومعلمان، بدون درنظرگرفتن میزان استفاده آنها از خدمات رفاهی و تغذیه دانشگاه، ناعادلانه است. بسیاری از دانشجویان یا از این امکانات استفاده نمی‌کنند یا میزان استفاده آنها در ماه‌های مختلف متفاوت است. بنابراین، لازم است سازوکاری طراحی شود که میزان کسورات بر اساس استفاده واقعی هر دانشجو محاسبه شود، البته نه با نرخ آزاد، بلکه به‌گونه‌ای که هزینه استفاده از امکانات دانشگاه برای دانشجومعلمان مقرون‌به‌صرفه باشد، مشابه آنچه در سایر دانشگاه‌های دولتی اجرا می‌شود.

۲. افزایش اعتبارات عمومی دانشگاه فرهنگیان و کاهش وابستگی به کسورات دانشجویی:

هرچه اتکای دانشگاه فرهنگیان به درآمدهای اختصاصی کمتر باشد، امکان کاهش کسورات نیز بیشتر خواهد شد. ازاین‌رو، دولت و مجلس باید با افزایش بودجه عمومی دانشگاه فرهنگیان، وابستگی آن را به حقوق دانشجومعلمان کاهش دهند.

۳. ایجاد شفافیت مطابق با قانون شفافیت قوای سه‌گانه:

بر اساس بند ب ماده ۱ قانون شفافیت قوای سه‌گ